

[vertrouwelijk]
[vertrouwelijk]
[vertrouwelijk]
[vertrouwelijk]

Verstuurd per e-mail (aan <[vertrouwelijk] >)

Den Haag, 4 juli 2024

Ons kenmerk : ACM/UIT/621991
Uw kenmerk : 46722033 Vereniging Koffiecapsules Recycling Nederland
Onderwerp : ACM/24/189472 Informele beoordeling initiatief recycling koffiecapsules

Geachte [vertrouwelijk],

De Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Koffie en Thee (de Vereniging) werkt samen met koffieproducenten aan de recycling van koffiecapsules. De samenwerking heeft als doel de recyclingpercentages van aluminium en plastic koffiecapsules te verhogen (het Initiatief). De Vereniging wil het Initiatief uitvoeren via de voor de samenwerking opgerichte Vereniging Koffiecapsules Recycling Nederland (KCR-NL).

U geeft aan dat het Initiatief volgens de concurrentieregels mag. U heeft namens de Vereniging de Autoriteit Consument en Markt (ACM) gevraagd of zij die conclusie kan volgen.¹ De ACM heeft het Initiatief informeel beoordeeld in lijn met haar Beleidsregel Toezicht ACM op duurzaamheidsafspraken (de Beleidsregel).² Op basis van de aangeleverde informatie ziet de ACM op dit moment geen risico op een merkbare beperking van de concurrentie als gevolg van het Initiatief. Zo vindt er geen uitwisseling van concurrentiegevoelige informatie plaats en kunnen alle concurrenten en afvalverwerkers mee doen. Ook is er geen risico op een prijsstijging. De ACM geeft de Vereniging wel als aandachtspunt mee ervoor te zorgen dat het Initiatief niet een negatief effect heeft op investeringen in verduurzaming van koffiecapsules op een andere manier dan via recycling.

Hierna geeft de ACM eerst een samenvatting van het Initiatief. Daarna legt de ACM haar informele beoordeling van het Initiatief uit.

Het Initiatief: bevorderen recycling koffiecapsules

Aanleiding Initiatief en betrokken producenten van capsules

De meeste koffiecapsules worden gemaakt van aluminium of plastic.³ Een groot deel van alle capsules wordt weggegooid bij het restafval en verbrand. Een deel van de koffiecapsules wordt gerecycled. Dat gebeurt bijvoorbeeld via de post, Nespresso winkels en Blokker winkels.⁴ Op dit moment is het recyclingpercentage van aluminium capsules naar schatting 25% en van plastic capsules 5%.⁵ De

¹ E-mail met verzoek om een informele beoordeling van 4 december 2023 met kenmerk ACM/IN/826154.

² ACM, 4 oktober 2023, Beleidsregel Toezicht ACM op duurzaamheidsafspraken, zie: <https://www.acm.nl/nl/beleidsregel-duurzaamheidsafspraken>.

³ Eigen beoordeling van de Vereniging van 4 december 2023 met kenmerk ACM/IN/826154, p.1.

⁴ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.2.

⁵ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.2.

Vereniging vindt dat recycling nu niet goed (genoeg) van de grond komt. Dat terwijl volgens de Vereniging recycling van koffiecapsules bijdraagt aan een circulaire economie.⁶

Om de recycling van aluminium en plastic koffiecapsules te bevorderen heeft de Vereniging het Initiatief bedacht en KCR-NL opgericht. Bij het Initiatief zijn de volgende producenten van koffiecapsules betrokken: merkeigenaren JACOBS DOUWE EGBERTS NL B.V., Nestlé Nederland B.V., Nespresso Nederland B.V. en Simon Lévelt B.V., en de private labelproducenten Ahold Delhaize Coffee Company B.V., Beyers Koffie B.V., CAPPAC B.V., Euro Caps B.V. en UCC Coffee Benelux B.V. Samen vertegenwoordigen zij grofweg 90% van de productie van koffiecapsules op de Nederlandse markt.

Meer recycling koffiecapsules door betere sortering

Concreet houdt het Initiatief in dat KCR-NL afspraken maakt met afvalverwerkers. Een belangrijk onderdeel van die afspraken is dat KCR-NL gaat investeren in technologieën (zoals sorteermachines) die het voor afvalverwerkers makkelijker maken om koffiecapsules uit het afval te halen. Afvalverwerkers sorteren de koffiecapsules en brengen de capsules vervolgens naar de plek waar deze worden gerecycled.

De afvalverwerker monitort hoeveel capsules worden uitgesorteerd en aangeboden voor recycling.⁷ De opbrengsten uit bijvoorbeeld de verkoop van de gesorteerde capsules zijn voor de afvalverwerker. KCR-NL betaalt mee aan de investeringskosten en kosten die de afvalverwerker maakt voor de monitoring. De precieze bijdrage van KCR-NL is onderwerp van onderhandeling tussen KCR-NL en de individuele afvalverwerkers. Het doel is om met alle afvalverwerkers apart tot een (maatwerk)overeenkomst te komen.

Gefaseerde aanpak vanwege versnipperd afvalinzamelingslandschap in Nederland

Voor een begrip van de opzet van het Initiatief is het belangrijk om uit te leggen op welke manier er in Nederland afval wordt ingezameld. Er zijn op dit moment twee systemen van afvalinzameling in Nederland.

- In sommige gemeenten is sprake van bronscheiding. Dat houdt in dat inwoners hun PMD-afval gescheiden van het andere huishoudelijke afval weggooien. PMD staat voor plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons. Het restafval dat niet gescheiden is, gaat rechtstreeks naar installaties voor verbranding. Grofweg 69% van het totaal aantal koffiecapsules op de Nederlandse markt dat bij het restafval belandt, is afkomstig uit bronscheidingsgemeenten.⁸
- In andere gemeenten vindt nascheiding plaats. Dat houdt in dat inwoners hun PMD-afval niet van het overige huishoudelijke afval scheiden. Na inzameling wordt het PMD-afval van het overige huishoudelijke afval gescheiden door middel van een mechanisch sorteerproces. Hierdoor is het mogelijk materialen terug te winnen vóórdat het resterende afval wordt verbrand. Het gaat hierbij om grofweg 31% van het totaal aantal koffiecapsules op de Nederlandse markt.⁹
- Sommige gemeenten combineren beide systemen.

Het Initiatief bestaat uit twee fasen. De eerste fase ziet op de recycling van koffiecapsules uit het afval van gemeenten die nascheiden. KCR-NL verwacht dat uitvoering van de eerste fase leidt tot een recyclingpercentage voor aluminium koffiecapsules van 25% en voor plastic koffiecapsules van 20% exclusief particuliere recyclinginitiatieven.¹⁰ De verwachte recyclingpercentages verschillen per type materiaal, omdat de sorteermethodes anders zijn. In de tweede fase van het Initiatief worden ook koffiecapsules uit het afval van bronscheidende gemeenten betrokken.¹¹ De Vereniging heeft alleen de eerste fase uitgewerkt. De tweede fase valt dan ook buiten de reikwijdte van deze informele beoordeling.

⁶ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.4.

⁷ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.1.

⁸ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.2.

⁹ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.2.

¹⁰ Eigen beoordeling van de Vereniging van 4 december 2023 met kenmerk ACM/IN/826154, Bijlage 1, p.14.

¹¹ Eigen beoordeling van de Vereniging van 4 december 2023 met kenmerk ACM/IN/826154, p.3.

Redenen voor samenwerking

Volgens de Vereniging is een samenwerking tussen producenten van koffiecapsules nodig om een aantal redenen. Zo investeren afvalverwerkers zelf niet of slechts beperkt in de benodigde sorteermachines, omdat koffiecapsules maar een klein deel uitmaken van de totale afvalstroom (<1%). Hierdoor hebben de producenten zelfstandig ook een minder sterke positie ten opzichte van de afvalverwerkers. Verder is er geen oplossing mogelijk die alleen ziet op de eigen koffiecapsules van een producent, omdat sorteermachines niet kunnen filteren op een specifiek merk. Sorteermachines filteren alleen op materiaal. Hierdoor ontstaat per definitie de situatie dat andere producenten meeliften op eventuele investeringen van een koffiebedrijf. Verder nemen de deelnemende producenten volgens de Vereniging met het Initiatief ook als industrie verantwoordelijkheid voor de negatieve effecten van hun capsules op het klimaat.¹²

Informeel beoordeling ACM: beperking van concurrentie niet aannemelijk

De samenwerking tussen de producenten van koffiecapsules is een afspraak tussen concurrenten. Het kartelverbod is daarom van toepassing. Volgens de Vereniging heeft het Initiatief een potentieel grensoverschrijdend effect.¹³ Daarom gelden voor het Initiatief ook de Europese concurrentieregels.¹⁴

De ACM heeft bekeken of het Initiatief een duurzaamheidsafpraak is en of er een risico is op een merkbare beperking van de concurrentie.

Duurzaamheidsafpraak

Het doel van het Initiatief is om het recyclen van plastic en aluminium koffiecapsules te bevorderen. Daarmee willen de koffiebedrijven de schadelijke effecten van de productie van koffiecapsules op milieu en klimaat beperken. Zolang producenten van koffiecapsules de vrijheid hebben om koffiecapsules van aluminium en plastic te produceren, draagt het Initiatief volgens de Vereniging bij aan een circulaire economie.¹⁵ Op dit moment hebben producenten die vrijheid. De Europese Commissie heeft in 2022 een voorstel gedaan om de regels over verpakkingen en verpakkingsafval aan te passen.¹⁶ Onderdeel van dat voorstel was een verplichting om koffiecapsules composteerbaar te maken. De laatste stand van zaken is dat koffiecapsules niet verplicht composteerbaar, maar wel recyclebaar moeten zijn.¹⁷ Uitgaande van de huidige omstandigheden, komt de ACM tot de conclusie dat het Initiatief een duurzaamheidsafpraak is.

Potentiële mededingingsrisico's

Op basis van het voorgaande gaat de ACM ervan uit dat het Initiatief tot doel heeft om de duurzaamheid te bevorderen en niet om de concurrentie te belemmeren. Volgens de Vereniging heeft het Initiatief dat ook niet tot gevolg. Op basis van de informatie van de Vereniging volgt de ACM die conclusie. Daarbij vindt de ACM de volgende omstandigheden van belang die gelden op het moment van deze beoordeling:

- i. Er vindt geen uitwisseling van concurrentiegevoelige informatie plaats;
- ii. Er is geen risico op potentiële uitsluiting van concurrerende producenten van koffiecapsules;
- iii. Er is geen risico op potentiële uitsluiting van individuele afvalverwerkers;
- iv. Er is geen risico op een prijsstijging; en
- v. Er is geen risico op belemmering van innovaties.

¹² Eigen beoordeling van de Vereniging van 4 december 2023 met kenmerk ACM/IN/826154, p.3 en p.4; Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.1.

¹³ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.9.

¹⁴ Artikel 101 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

¹⁵ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.3.

¹⁶ Voorstel tot wijziging van Verordening betreffende verpakkingen en verpakkingsafval, artikel 8 lid 1 jo. artikel 3 lid 1 onder f), zie: [EUR-Lex - 52022PC0677 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

¹⁷ De Europese Raad en het Europese Parlement hebben op 15 maart 2024 een voorlopig akkoord bereikt over het voorstel, zie [Packaging: Council and Parliament strike a deal to make packaging more sustainable and reduce packaging waste in the EU - Consilium \(europa.eu\)](#). Zie ook Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.3.

De ACM ziet het laatste risico (belemmering van innovaties) wel als aandachtspunt voor de Vereniging en haar leden. Dit licht zij hierna toe.

(i) Geen uitwisseling van concurrentiegevoelige informatie

Leden van KCR-NL betalen een financiële bijdrage in verhouding tot de mate waarin zij de koffiecapsules op de markt brengen. Dat betekent naar rato van hun marktaandeel aan koffiecapsules. De financiële bijdrage wordt op voordacht van het bestuur van KCR-NL door de algemene vergadering vastgesteld. Het bestuur bestaat uit (op dit moment) drie afgevaardigden van leden.¹⁸ Bij de berekening van de financiële bijdrage wordt uitgegaan van gegevens die één jaar oud zijn. Het is evenwel niet geheel uitgesloten dat uitwisseling van die gegevens tot gevolg kan hebben dat de concurrentie wordt beperkt.¹⁹

Het risico bestaat dat leden inzicht krijgen in deze informatie van elkaar, omdat voor het vaststellen van de financiële bijdrage de marktaandelen worden gedeeld. KCR-NL heeft zekerheidshalve dan ook maatregelen getroffen zodat de marktaandelen niet worden uitgewisseld tussen leden. Zo berekent een externe dienstverlener de bijdragen en stelt de factuur voor elk lid op. De leden leveren de relevante informatie hiervoor aan bij hen. Deze dienstverlener stuurt de facturen daarna aan de onafhankelijke secretaris van KCR-NL. Die secretaris maakt geen deel uit van het bestuur en is gebonden aan een vertrouwelijkheidsovereenkomst. De secretaris verstuurt vervolgens de facturen en regelt de betalingen van leden. De financiële bijdragen worden betaald op een aparte rekening waartoe het bestuur geen toegang heeft. Het bestuur van KCR-NL zal de secretaris verder op geen enkele wijze verzoeken of dwingen om direct of indirect inzicht te geven in de hoogte van de financiële bijdragen.²⁰ De leden kunnen op basis van de eigen factuur geen marktaandelen van concurrenten herleiden, omdat KCR-NL daarvoor te veel leden heeft. De (bestuurs)leden krijgen dankzij deze maatregelen geen inzicht in mogelijk concurrentiegevoelige informatie, aldus de Vereniging.²¹

Op basis van het voorgaande is de ACM het met de Vereniging eens dat er genoeg waarborgen zijn om te voorkomen dat concurrentiegevoelige informatie wordt gedeeld tussen de deelnemende producenten bij het bepalen van de financiële bijdragen.

(ii) Geen risico op potentiële uitsluiting van concurrerende producenten van koffiecapsules

Er is een potentieel risico dat KCR-NL concurrerende producenten van koffiecapsules niet toestaat om deel te nemen aan het Initiatief. Volgens de Vereniging is dit slechts een theoretisch risico.

Alle producenten van koffiecapsules, inclusief producenten van bijvoorbeeld bioplastische capsules, die hun capsules willen laten recyclen, mogen deelnemen aan het Initiatief.²² Dat is ook het enige criterium dat het bestuur hanteert bij de toelating van nieuwe leden: dat leden koffiecapsules produceren. Volgens de Vereniging zijn momenteel vrijwel alle producenten van koffiecapsules lid van KCR-NL. KCR-NL heeft volgens de Vereniging bovendien geen prikkel om concurrerende producenten van koffiecapsules uit te sluiten. Toetreding van nieuwe leden leidt namelijk tot lagere kosten voor bestaande leden, omdat de kosten dan worden gedeeld door meer deelnemers. Verder geeft de Vereniging aan dat lidmaatschap van KCR-NL niet nodig is om te profiteren van de verbeterde recycling als gevolg van het Initiatief. De sorteermachines van afvalverwerkers maken namelijk geen onderscheid tussen koffiecapsules van leden en niet-leden.²³

¹⁸ Eigen beoordeling van de Vereniging van 4 december 2023 met kenmerk ACM/IN/826154, p.5-6. Aanvullende informatie van de Vereniging van 4 juni 2024 met kenmerk ACM/IN/877003, p.3.

¹⁹ Richtsnoeren inzake de toepasselijkheid van artikel 101 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op horizontale samenwerkingsovereenkomsten, randnummer 90. Zie: [EUR-Lex - 52011XC0114\(04\) - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

²⁰ Eigen beoordeling van de Vereniging van 4 december 2023 met kenmerk ACM/IN/826154, p.6. Gespreksverslag bespreking van 11 december 2023 met kenmerk ACM/UIT/610334, p. 4. Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.8.

²¹ Gespreksverslag bespreking van 11 december 2023 met kenmerk ACM/UIT/610334, p.4. Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.8.

²² Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.8.

²³ Eigen beoordeling van de Vereniging van 4 december 2023 met kenmerk ACM/IN/826154, p.11.

De ACM is het eens met de Vereniging dat er op dit moment geen risico is op uitsluiting van concurrerende producenten.

(iii) Geen risico op potentiële uitsluiting van individuele afvalverwerkers

Er is een potentieel risico dat individuele afvalverwerkers een concurrentienadeel ervaren als zij worden uitgesloten. De Vereniging geeft aan dat dit niet het geval is. KCR-NL heeft er geen belang bij om afvalverwerkers uit te sluiten. Dat zou juist afbreuk doen aan het bereiken van het gewenste doel, namelijk het vergroten van het aantal koffiecapsules dat wordt gerecycled. Om die reden is KCR-NL dan ook in gesprek met alle afvalverwerkers die voor gemeenten de nascheiding van afval verzorgen. Verder heeft het wel of niet verkrijgen van een financiële bijdrage vanuit de Vereniging geen merkbare concurrentiebeperkende gevolgen voor de afvalverwerkers onderling. Het verkrijgen een financiële bijdrage is bijvoorbeeld niet noodzakelijk om activiteiten als afvalverwerker op concurrerende wijze uit te voeren volgens de Vereniging.

De ACM is het met de Vereniging eens dat er om de genoemde redenen geen risico is op uitsluiting van individuele afvalverwerkers en op een beperking van de concurrentie tussen individuele afvalverwerkers.

(iv) Geen risico prijsstijging

Bij de uitvoering van het Initiatief worden er kosten gemaakt door KCR-NL en dus door de leden. Daarbij bestaat het risico dat leden van KCR-NL de kostenstijging doorberekenen aan de consument en daar afspraken over maken. De ACM heeft hierover vragen gesteld aan de Vereniging. De Vereniging meent dat er geen risico is op een gezamenlijke prijsstijging om de volgende redenen.

Ten eerste zijn de investeringskosten slechts een klein deel van de totale kosten. De Vereniging geeft aan dat de investeringskosten neerkomen op een kostenstijging per lid van ongeveer EUR [vertrouwelijk] per 1000 koffiecapsules, dus EUR [vertrouwelijk] per capsule. Bij een verkoopprijs van bijvoorbeeld EUR 3,99 voor 10 koffiecapsules is de bijdrage aan KCR-NL [vertrouwelijk]% van de verkoopprijs.²⁴ Dat bedrag is zo laag dat volgens de Vereniging de kans op een prijsverhoging verwaarloosbaar is. Ten tweede geeft de Vereniging aan dat ieder lid zelf beslist of zij de kostenstijging doorberekent naar de consument. De deelnemende producten maken daar geen afspraken over en wisselen daarover ook geen informatie uit. Ten derde betwijfelt de Vereniging of deelnemende producenten individueel de kostenstijging zullen kunnen doorberekenen. Volgens de Vereniging bestaat er sterke concurrentie op prijs tussen de producenten van koffiecapsules.²⁵

Hiervan uitgaande is de ACM het eens met de Vereniging dat er geen risico is op een prijsstijging.

(v) Geen risico op belemmering van innovaties

Het Initiatief levert door betere recycling dan op dit moment het geval is duurzaamheidsvoordelen op. Het Initiatief moet tegelijkertijd niet gezien worden als het maximaal haalbare in het kader van verduurzaming van koffiecapsules. De ACM vindt het belangrijk dat producenten de prikkel houden om te investeren in mogelijk duurzamere opties. De ACM heeft daarom aan de Vereniging gevraagd of het Initiatief innovaties kan belemmeren.²⁶

De Vereniging heeft aangegeven dat het Initiatief geen belemmering is voor duurzame(re) alternatieven. Leden zijn vrij om te kiezen voor alternatieve verpakkingsmaterialen. Ook wijst de Vereniging erop dat er geen minimumpercentage of -volume aan plastic of aluminium capsules geldt om deel te nemen aan het Initiatief. Leden van KCR-NL zijn vrij om andere, duurzame(re) stappen te nemen. Zo produceren een aantal leden van KCR-NL op dit moment al composteerbare koffiecapsules en heeft een aantal leden

²⁴ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.6.

²⁵ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.5; Aanvullende informatie van de Vereniging van 4 juni met kenmerk ACM/IN/877003, p.3.

²⁶ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.1-5.

kenbaar gemaakt composteerbare koffiecapsules op de markt te gaan brengen. Ook geeft de Vereniging aan dat er gekeken wordt naar mogelijke verbetering van technieken voor het recyclen van koffiecapsules.²⁷

Op basis van deze informatie is de ACM het eens met de Vereniging dat er op dit moment geen risico is op een belemmering van innovatie op het gebied van de recycling van koffiecapsules.

Daarbij merkt de ACM op dat de inzichten en ontwikkelingen op het gebied van duurzame koffiecapsules op dit moment niet eenduidig en aan veranderingen onderhevig zijn. Zo is er volgens de Vereniging geen wetenschappelijke overeenstemming over welk verpakkingsmateriaal het meest duurzaam is. Over composteerbare capsules geeft de Vereniging aan dat die capsules momenteel ook bij het afval belanden.²⁸ Een onderzoek van Wageningen University & Research bevestigt dit.²⁹

De ACM geeft de Vereniging als aandachtspunt mee om ervoor te zorgen dat het Initiatief niet een negatief effect heeft op investeringen in verduurzaming van koffiecapsules op een andere manier dan recycling. De ACM vindt het belangrijk dat producenten van koffiecapsules de relevante ontwikkelingen op het gebied van verduurzaming actief blijven volgen. De ACM kan in de toekomst over innovaties en de laatste ontwikkelingen op dit gebied aan KCR-NL en/of haar leden informatie vragen.

Conclusie

De ACM komt op basis van de informatie van de Vereniging tot de conclusie dat het aannemelijk is dat het Initiatief op dit moment geen risico met zich brengt op een merkbare beperking van de concurrentie. De ACM doet daarom geen (nader) onderzoek naar het Initiatief. De ACM wijst erop dat de beoordeling een informeel karakter heeft. De ACM gaat ervan uit dat de toegestuurde informatie klopt en heeft geen eigen onderzoek gedaan.

De ACM kan besluiten het Initiatief op een later moment toch nader te onderzoeken, bijvoorbeeld als de ACM een klacht krijgt over het Initiatief. Mogelijk blijkt dan na een dergelijk onderzoek dat het Initiatief toch in strijd is met de concurrentieregels. De ACM legt dan geen boete op als de Vereniging de ACM te goeder trouw heeft geïnformeerd en de Vereniging meewerkt aan het bereiken van een aanpassing van het Initiatief om het in lijn te krijgen met die regels.³⁰

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

drs. D.I. Bos
Directeur Mededinging

²⁷ Eigen beoordeling van de Vereniging van 4 december 2023 met kenmerk ACM/IN/826154, p.5. Aanvullende informatie van de Vereniging van 4 juni 2024 met kenmerk ACM/IN/877003, p.3.

²⁸ Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.4.

²⁹ Rapport Wageningen University & Research: Sustainability Assessment of Different Types of Coffee Capsules, p.7. Zie: <https://research.wur.nl/en/publications/sustainability-assessment-of-different-types-of-coffee-capsules>. Aanvullende informatie van de Vereniging van 18 april 2024 met kenmerk ACM/IN/876839, p.4.

³⁰ Beleidsregel, randnummer 40.